

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur
Mevrouw F.M. Wiersma
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070 312 92 00
fax 070 312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 6 mei 2025

betreft Emissieramingen luchtverontreinigende stoffen 2025

ons kenmerk 176945U

Geachte mevrouw Wiersma,

De leden van de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit hebben in de vergadering van 22 april 2025 beraadslaagd over de publicatie *Emissieramingen luchtverontreinigende stoffen 2025* van het Planbureau voor de Leefomgeving.¹ De leden van de fractie van de **BBB** en de leden van de fracties van **GroenLinks-PvdA**, **SP**, **ChristenUnie**, **PvdD** en **Volt** gezamenlijk wensen u hier enkele vragen over te stellen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de BBB

De leden van de fractie van de BBB hebben kennisgenomen van het rapport 'Emissieramingen luchtverontreinigende stoffen 2025' van het Pbl. Deze leden spreken hun waardering uit voor de tijd en moeite die is gestoken in het zeer uitgebreide rapport. De BBB is een partij die staat voor het credo 'meten is weten'. In het kader hiervan hebben deze leden enkele vragen betreffende de methodiek achter dit rapport.

Onderschrijft u het belang van het rapport 'Emissieraming luchtverontreinigende stoffen 2025' bij de monitoring van de trends omtrent emissiestatistiek in Nederland? Gebruikt u deze rapportage in uw afweging bij op te stellen beleid? Indien het antwoord op de vorige vraag ja is, bent u het dan met deze leden eens dat de methodologische onderbouwing in dit rapport zo solide mogelijk behoort te zijn?

Onderschrijft u het belang van dit rapport in de ontwikkeling van uw beleid omtrent vraagstukken over stikstofoxiden?

Deze leden lezen dat voor de emissiestatistiek het rapport uitgaat van de emissieregistratie 2024. Kunt u reflecteren op het aandeel emissies dat in deze registratie gemeten wordt versus het aandeel emissies dat berekenend ofwel gemodelleerd wordt?

Hoe wordt in de emissieregistratie-systeematiek gebruik gemaakt van gemeten gegevens? Op welk analyiseniveau en op welke schaal?

¹ *Emissieramingen luchtverontreinigende stoffen 2025. Rapport bij de Klimaat- en Energieverkenning 2024*, Planbureau voor de Leefomgeving, maart 2025.

datum 6 mei 2025

ons kenmerk 176945U

blad 2

De rapportagesystematiek onder dit onderwerp rapporteert ook aan de EU NEC-richtlijn. In eerdere vragen van deze leden over de NEC-richtlijn² onderschreef de regering al de toegevoegde waarde van satellietmetingen van emissies. Onderschrijft u dat nog steeds?

Bent u bereid zo snel mogelijk beschikbare satellietdata (bijvoorbeeld maar niet beperkt tot TROPOMI, IASI of CriS) te gebruiken om emissies daadwerkelijk te meten met het doel bestaande modellen te verbeteren?

Bent u het met deze leden eens dat de privacy en veiligheid van uitstoters net zo belangrijk is als die van elke burger in Nederland? Bent u derhalve bereid toe te zeggen dat emissiedata omtrent NH₃ en NO_x-emissie bij publicatie altijd gegroepeerd dienen te worden, ten minste op het analyseniveau 'per gemeente'?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fracties van GroenLinks-PvdA, SP, Christen-Unie, PvdD en Volt

1. Door het wegvallen van de derogatie op 1 januari 2026 valt de nieuwe ammoniakraming in 2030 15 kiloton (of 15 procent) lager uit dan de vorige raming. Wat wordt bedoeld met het gestelde dat het gebruik van kunstmest 'grofweg' gelijk blijft en welke garantie kan daarvoor worden gegeven?
2. Kunt u aangeven wat het effect van een toename van het gebruik van kunstmest betekent op de stikstof depositie en het milieu?
3. Welk effect heeft dit op het behalen van de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) in 2027?
4. Het wegvallen van de derogatie leidt tot minder mest per hectare, maar niet noodzakelijk tot minder mest. Kunt u aangeven op welke wijze deze overtollige mest wordt verwerkt en welke stoffen komen hierbij vrij?
5. Op basis van nieuwe wetenschappelijke inzichten zijn er nieuwe kritische depositiewaarden (KDW's) vastgesteld die voor veel gebieden flink lager liggen dan voorheen (was 33% nu 55%). Kunt u aangeven welke gevolgen dit heeft voor de te behalen doelen in 2030 en 2035 en welke stappen worden ondernomen om deze doelen toch op tijd te halen?
6. De binnenvaart heeft een specifiek doel van 35 procent emissiereductie voor stikstofoxiden in 2035 ten opzichte 2015. Kunt u aangeven waarom het onwaarschijnlijk is dat dit doel wordt gehaald, wat zijn de gevolgen hiervan en welke stappen worden ondernomen om dit doel wel te halen?
7. Kunt u aangeven op welke wijze het verbod op varende ontgassen in deze raming is meegenomen, hoe het staat met de handhaving van dit verbod en op hoeveel plaatsen kan de binnenvaart hun schepen legaal ontgassen?
8. De uitstoot in de landbouw daalt tussen 2022 en 2030 door het vervallen van derogatie onder de nitraatrichtlijn, door beëindigingsregelingen voor veehouderijen en door meer en effectievere emissiearme stallen. Kunt u een overzicht aanleveren van de effecten per maatregel?
9. Welke emissiearme stallen worden hier bedoeld en in hoeverre zijn deze effectiever?
10. Kunt u aangeven of het klopt dat, na de decemberuitspraak van de Raad van State, bij beëindiging alle stikstofrechten worden ingezet voor natuur en dus niet kunnen worden gebruikt via intern of extern salderen?
11. Kunt u aangeven welke mogelijkheden er, naar aanleiding van de decemberuitspraak van de Raad van State, zijn om vergunningen te verlenen aan de bouw van effectievere emissiearme stallen?
12. Door de druk op de mestmarkt zullen veehouders mogelijk (tijdelijk) minder dieren gaan houden. Behouden deze veehouders hun dierenrechten, fosfaatrechten, stikstofrechten en milieuvergunning en wat betekent dit voor PAS-melders?

² Kamerstukken I, 2024-2025, 21501-08, AE. Zie voorts de op 8 april 2025 aan de staatssecretaris Openbaar vervoer en milieu gestelde nadere vragen n.a.v. de geannoteerde agenda Milieuraad 17 december 2024: [Milieuraad \(21.501-08\) - Europese Berichtgeving Eerste Kamer](#)

datum 6 mei 2025

ons kenmerk 176945U

blad 3

13. Kunt u aangeven welk effect het toelaten van RENURE, naast een toename van 1 a 2 kiloton ammoniak, heeft als het gaat om het verminderde gebruik van kunstmest?

14. De voorstellen voor bedrijfsspecifieke emissiedoelen op basis van een afrekenbare stoffenbalans, een nieuw stelsel voor beoordeling van emissiearme stallen, de brede beëindigingsregeling voor de veehouderij en investeringen in innovaties, zijn bij deze raming niet meegenomen. Kunt u aangeven wanneer de raming over deze voorstellen te verwachten zijn?

14. De NEC-doelen zijn bedoeld om een bijdrage te leveren aan het verminderen van de effecten van luchtverontreiniging op de menselijke gezondheid en het milieu. De NEC-doelen zijn echter niet afgestemd op het voldoen aan de natuurverplichtingen die voortvloeien uit Vogel- en Habitatrichtlijn (VHR) en zijn ook niet afgestemd op het overal behalen van de Europese luchtkwaliteitsnormen. Kunt u aangeven welke gevolgen dit heeft voor de gestelde doelen en op welke wijze er gezorgd gaat worden dat deze doelen worden afgestemd op de natuurverplichtingen en de luchtkwaliteitsnormen?

15. De luchtvaart stootte met 3,4 kiloton relatief weinig uit. Kunt u aangeven welke gevolgen de decemberuitspraak van de Raad van State door de terugwerkende kracht van deze uitspraak, heeft op het aankopen van stikstofruimte door het uitkopen van veehouders door de luchtvaartsector?

16. De uitstoot door mobiliteit in 2022 wordt gedomineerd door de zeescheepvaart. Het aandeel van de scheepvaart in de uitstoot van mobiliteit is toegenomen van 30 procent in 2000 naar 49 procent in 2022. Kunt u aangeven op welke wijze de zeescheepvaart wordt meegenomen in deze raming en welke stappen worden ondernomen om de uitstoot van de zeescheepvaart te verminderen?

De leden van de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit zien uw reactie met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag uiterlijk 3 juni 2025.

Hoogachtend,

G.J. Oplaat

Voorzitter van de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit